

peace, common security and to promote comprehensive cooperation between states. The article proves that the Council of Europe, which has adopted more than 150 human rights conventions, is an important subject of adoption of international legal acts. its role in the pan-European process of cooperation is determined by several factors, among which are the competence of the Organization and the forms and methods of its implementation. The main objectives and goal of the Council of Europe, according to Article 1 of the Statute of the Council of Europe, are «to achieve greater unity between its members for the protection and implementation of the ideals and principles common to them and for their economic and social progress». With regard to special international regulations, the key subject of their adoption is the International Labor Organization. The ILO is one of the oldest international intergovernmental organizations. In 1946, it became the first specialized agency of the United Nations. The ILO develops international labor standards in the form of conventions and recommendations that set minimum standards for fundamental labor rights: freedom of association, the right to organize, collective bargaining, the prohibition of forced labor, gender equality, and so on.

Keywords: *systematization of labor legislation, international regulations, lawmaking, international law regulation, agreement, convention, protocol, international law position, foreign economic sphere, international rulemaking, international organizations.*

УДК 347.44

DOI: 10.31733/2078-3566-2022-2-69-74

**Кристина
РЕЗВОРОВИЧ**©
доктор юридичних
наук

**Катерина
КРАВЧИК**
курсант

*(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)*

ПРИНЦИП СВОБОДИ ДОГОВОРУ

Висвітлено зміст і сутність принципу свободи договору. Досліджено його законодавче закріплення та практичне використання. Аналізується поняття «свобода» як правова та філософська категорія. Усебічно розглядається зміст принципу свободи договору. Доведено, що зміст даного принципу проявляється, зокрема, у свободі особи: вільно вступати у договірні відносини; самостійно обирати контрагента; самостійно визначати структуру та вид договірної зв'язку. Аргументовано, що принцип свободи договору нині є не просто відокремленою засадою цивільного права – це вже щось більш об'ємне за своїм змістом, це складова такого принципу здійснення суб'єктивних цивільних прав, як автономія волі та свобода договору.

Ключові слова: *свобода договору, принцип, сторони, цивільне право.*

Постановка проблеми. Загальновизнано, що невід'ємною складовою поняття свободи є необмеженість волі. Разом із поняттями справедливості, добросовісності та розумності це є найвищою цінністю права, а право на свободу є одним із неосновних прав особистості, що забезпечує природне існування фізичної особи. Наявність свободи в діях суб'єктів цивільних відносин є особливою ознакою того, що слід розуміти під приватними відносинами.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Нині у роботах, що стосуються цивільно-правових проблем, зокрема, тих, які стосуються договірних відносин, часто згадується свобода договору. Проте, зазвичай, розкриття механізму дії самого принципу згадується у зв'язку з аналізом його змісту. До свободи

© К. Резворович, 2022

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-1183-613X>
goldkristina@gmail.com

© К. Кравчик, 2022

katerina.kravchik2000@gmail.com

договору неодноразово зверталися С. Бєрвєно, О. Бєляневич, М. Бєлкін, А. Бєляєва, Т. Боднар, Н. Голубєва, В. Горєнзо, Д. Горбачов та Дж. Спенсер, Горєєв, Д. Євдокимєнко, А. Климєва, Ю. Лємжєць, А. Луць, В. Луць, О. Мєрежко, С. Пєгрєбний, І. Пєкрєвський, З. Ромєвська, Д. Славєцький, А. Танєга, М. Фєдорко. Особливо хочєтьсє вїдзначити творчїсть таких вчених як В. Горїєва, Ю. Єршєва, К. Забєєва, А. Луцька та М. Щєтїнкіна.

Свєбєда договору виникла, коли було пїдписано власне сам договор. Тому що основним елементом договору є угода про вільне волєвиявленнє його сторїн. Без свєбєди сторїни не можуть висловити свою волє. На рїзних етапах суспїльного розвитку свєбєда суб'єктїв договорїних вїдносїн була рїзною. Її визначали по-рїзному й це визначєннє залежало вїд ступєню соціальної свєбєди, якою користувалися суб'єкти цивїльних вїдносїн. Принцип свєбєди договору є одним із загальних принципїв цивїльного законодавства, закрїплєним статтєю 3 ЦК України, і є однїєю із засад реалїзацї суб'єктивних цивїльних прав. У юридичній лїтературї його визначєно як загальний принцип, що надає сторїнам свєбєду укладаннє договору, свєбєду вибору предмета договору, свєбєду вибору партнера за договором і свєбєду визначєннє умов договору.

Мєтою статтї є роз'ясненнє змїсту та сутностї принципу свєбєди договору, дослїдженнє його правового закрїплєннє та практичного застосуваннє.

Виклад основного матерїалу. Перш за все, слїд звернутисє до самого поняттє «свєбєда». Категорїю «свєбєда» було закрїплєно в конститущїно-правових актах у XVIII столїтті з Декларацїєю незалежностї 1776 року (США) та Декларацїєю свєбєди. (США) і в Декларацїї прав людини та громадянина 1789 р. (Францїя). У другєму з цих документїв стверджуєтьсє, що свєбєда полягає в можливостї робити все, що не шкодить їншим.

Таким чином, здїйсненнє природних прав кожної людини пїдпорядковуєтьсє лише таким обмеженнєм, якї гарантуєть, що їнші члєни суспїльства користувєтьсє тими ж правилами. Цї межї можуть бути визначєні лише законом, що може забороняти тїльки дїї, якї не є небезпєчними для суспїльства. Дєзволєно все, що не заборонєно законом. І нїкого не можна примушувати робити те, чєго не вимагає закон.

Тєрмін «свєбєда», як і багато їнших правових категорїй, є неоднозначним. Із огляду на цей принцип Ю. Єршов пишє, що свєбєда юридично визначєтьсє як нормативно закрїплєна здатнїсть особи здїйснювати дїї на власний розсуд, не порушуючи свєбєди їнших суб'єктїв. Їншими словами, це специфїчний правовий статус особи.

Змїст свєбєди договору загалом роз'яснюєтьсє у статтї 627 Цивїльного кодексу України (далї ЦКУ), що з посиланнєм на статтєю 6 Цивїльного кодексу України встановлює взаємозв'язок мїж актами цивїльного законодавства та договорами та визначєє елементи принципу свєбєди договору, коли Сторїни є вільними. Сутнїсть цього принципу особливо яскраво проявляєтьсє у свєбєдї особи вступати в договорїні вїдносїни, вільно обирати їншу сторїну та вільно визначати структуру та характер договорїних вїдносїн.

Сторїни самостїйно обирають вид договору, що регулєє їх взаємовїдносїни. Це породжує диспозитивнї принципи цивїльного права. Тож вони можуть використовувати договор, передбачєний законом (так званї договори, якї прямо передбачєні ЦК України чи їншим нормативно-правовим актом, наприклад, договор купівлї-продажу, шлюбу, поставки). Їнодї можна задекларувати договор, прямо не зазначєний у законодавствї. Наприклад, статтєю 11 ЦК України регламентуєтьсє, що права та обов'язки, передбачєні цивїльним законодавством, виникають із дїй осіб, якї не встановлєні цивїльним кодексом, але за аналогїєю створюють цивїльно-правовї права та обов'язки. Укладєннє таких договорїв є рєзультатом автономного законодавства сторїн, що здїйснюєтьсє на основї правової аналогїї.

У цьому випадку є обов'язковим дотриманнє загальних умов договору та щоб не було порушєно суспїльну мораль.

Сторїни також можуть укласти договор, що поєднує ознаки кїлькох видїв договору (змїшаний договор). Прикладом останнього є инвестїцїйні угоди в будївельній сферї, якї мїстять елементи закупівлї, робїт та позитивних контрактїв. На основї аналізу змїсту ч.2 ст. 628 ЦК України можна зробити висновок про те, що на комбїнований договор поширюєтьсє дїя деяких обмежень, встановлєних цивїльним законодавством для договорїв, елементїв, що в ньєму мїстятьсє, якщо їнше не встановлєно договором або не впливає із сутї договору чи комбїнованого договору. На думку деяких фахівцїв, їнша

норма, що регулює відносини, пов'язані з укладенням та виконанням змішаного договору, може бути встановлена договором лише за умови дотримання сторонами обов'язкового правила, що міститься у статті 6 ЦК України про співіснування договору. дотримуватись актів цивільного законодавства та договору. Наприклад, договір, за яким одна сторона (продавець) передає майно у власність другій стороні (покупцеві), а друга сторона задоволена орендою квартири продавцю, є змішаним договором, елементи договору купівлі-продажу та договору оренди квартири. Якщо продавець (наймач) у такому договорі є юридичною особою, сторони не мають права включати в договір положення, згідно з яким квартира має використовуватися не для проживання фізичних осіб. Зміст частини 2 статті 628 ЦК України означає, що це положення ЦК України є обов'язковим для виконання сторонами договору оренди. Тому вони не можуть відступити від нього в договорі на підставі ч.3 ст.6 ЦК України. 3 ст.6 ЦК України.

Першим критерієм, за яким здійснюється вибір виду майбутнього договору, є правові наміри сторін, тобто, їх спільна воля – досягнення певних договірних наслідків. Ця воля сторін, а отже, і юридична цінність договору є специфічною спільною цінністю, яка виникає внаслідок інтеграції першочергових інтересів сторін¹¹. Таким чином, набуття права власності може бути представлено на законних підставах у договорах купівлі-продажу чи оренди. До того ж, законодавець не диктує сторонам, який механізм такого набуття (тобто який вид договору) використовувати в конкретному випадку. Рішення залишається за самими сторонами.

Сторони цивільно-правових відносин мають вирішувати, чи воліють вони укласти договір чи ні та з ким із партнерів вони бажають вступити в договірні відносини. Тому вибір контрагента та рішення про вступ у договірні відносини приймаються сторонами договору. Як виняток із цього правила, законодавством можуть бути встановлені деякі обмеження щодо вибору контрагентів.

Отже, якщо власник майна, що належить йому на праві спільної власності з кількома особами (співвласниками), бажає продати частину прав співвласності, на яку він має право, його право на вільний вибір договірний партнер зменшується чинним законодавством про купівлю-продаж, що мають інші співвласники, обмежено (ст. 362 ЦК України). 362 ЦК України). У разі порушення цього права кодекс передбачає певні захисні механізми. Тож можна звернутися до суду з позовом про передачу прав та обов'язків покупця з договору, за яким особа мала на себе основне право купівлі-продажу. Однак порушення цього права не є підставою ставити під сумнів недійсність усього договору. Якщо особа, яка має право першої відмови, не скористалася цим правом протягом певного часу, строк дії цього права призупиняється, а обмеження щодо вільного вибору іншої сторони знімаються.

Слід зазначити, що термін «закон пільгової купівлі-продажу» є досить умовним, оскільки це право поширюється не лише на договори купівлі-продажу, а й на договори оренди (гл. 58 ЦК України) та договори комерційної концесії (гл. 76 ЦК України).

Укладення *договору* з примусу допускається як виняток і лише у випадках, що прямо передбачені законом у суспільних інтересах або добровільно на підставі зобов'язань сторін.

Принцип свободи договору також ґрунтується на тому, що сторони самі визначають умови (зміст) договору. Відповідно до статті 628 ЦК України це означає, що сторони мають право на волевиявлення. Відповідно до вищезгаданої статті договірні положення (договори) поділяються на такі, що укладаються на розсуд сторін і узгоджені ними, і такі, що є обов'язковими згідно із законодавством цивільного законодавства. Умови, які сторони можуть поставити для особистої юрисдикції, включають такі, що стосуються відносин, не врегульованих законом, а також такі, що викладені в законі, від яких сторони можуть, однак, відступити та регулювати ці відносини для особистої юрисдикції.

Обов'язкові стандарти можуть забороняти включення певних умов до договору або вимагати включення певних умов до договору. Закріплюючи обов'язкові норми в правових актах, законодавець не втручається в договірну свободу, а встановлює її, визначаючи певні рамки та регулюючи договірні відносини. Установлення імперативних норм служить для захисту слабшої сторони.

Також слід дотримуватись принципу свободи способу укладання договору. Договір, як правило, не потребує спеціальної форми та може бути укладений в односторонньому порядку, у тому числі шляхом остаточної дії чи переговорів (ст. 205 ЦК України). Крім того, відповідно до статті 639 ЦК України договір може бути

укладений у довільній формі, якщо вимоги до форми договору не встановлені законом. Сторони взаємної угоди також можуть домовитися про будь-яку форму, в тому числі письмову, навіть якщо це не передбачено законом. Однак, якщо сторони домовилися укласти договір у певній формі, договір вважається укладеним у цій формі, навіть якщо ця форма не передбачена законом для цього виду договору.

Вираженням (втіленням) принципу свободи договору є також можливість сторонами визначити спосіб забезпечення договірних зобов'язань та форми (заходи) відповідальності за порушення договірних зобов'язань тощо. Слід зазначити, що сторони можуть визначити не лише форму (заходи) цивільно-правової відповідальності, а й розмір (обсяг) накладених санкцій на власний розсуд.

Наведені вище положення щодо принципів поняття свободи (із відповідними характеристиками) також застосовуються до односторонніх правопорушень.

Отже, можна зробити висновок, що положення статті 627 ЦК України визначають лише загальні елементи принципу свободи договору. Елементи цього принципу також закріплені в інших законодавчих актах. Оскільки вони втілюють єдину систему правового регулювання принципу свободи договору, то, на думку С. Погрібного, немає потреби зводити всі законодавчі положення про свободу договору до однієї статті ЦК України. Вважаємо, що для системного розуміння сутності принципу свободи договору слід не поділяти його на різні статті Кодексу, а об'єднувати в одну статтю. Зокрема, це допоможе прояснити формулювання та практичну імплементацію Директиви та зменшити частину спорів щодо її кордонів.

Природа свободи договору в юридичній літературі досі викликає суперечки. Деякі автори, які займалися питанням свободи договору в українському цивільному праві, називають його принципом цивільного права (наприклад, А. Лутц). Інші посилаються на статтю 627 ЦК України і беззастережно визнають свободу договору принципом договірного права (наприклад, С. Бервено). Існує також третя група вчених, які не наголошують на цьому принципі окремо, а натомість включають його до складу принципу розпорядження та включеності учасників цивільно-правових відносин¹⁷. Малоімовірно, що останній підхід можна вважати реалізованим. На нашу думку, у цьому випадку слід застосувати пряму правову норму, а саме статтю 3 ЦК України. Дотримуємось позицій першої групи авторів, які вказують на те, що стаття 3 ЦК України встановлює свободу договору як загальну норму цивільного права. Це положення в сукупності зі статтею 627 ЦК України має загальний характер і конкретизується в договірній частині.

Висновок. Таким чином, принцип свободи договору є вже не просто ізольованою основою цивільного права, а чимось, що йде далі за змістом, основою такого принципу реалізації суб'єктивних цивільних прав, таких як автономія волі та свобода договору. Загалом цей принцип має суто приватно-правовий характер. Вважаємо, що індивідуальна воля, основа свободи договору, є залежною категорією. Тому що особа живе в суспільстві. Відповідно, вона має підкорятися його законам. Свобода одного не може заважати свободі іншого.

Незалежність кожної людини чи юридичної особи, її індивідуальність має свою межу, за якою перебуває сфера свободи іншого суб'єкта. Ця межа свободи встановлюється законом, а не обмежується ним. Як зазначає Р. Ципеліус, свобода формувати правовідносини на основі приватної автономії має мати відповідні межі.

Список використаних джерел

1. Шевченко В. В. Сутність принципу свободи договору та його значення у земельному праві України. *Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. Серія «Юридичні науки»*. 2013. Т. 26 (65). №2-1. Ч. 1. С. 445–451.
2. Цивільне право України. Загальна частина : Підруч. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ : Юрінком Інтер, 2010. 976 с.
3. Луць А. В. Свобода договору в цивільному праві України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2015. 166 с.
4. Батанов О. В. Свобода. *Великий енциклопедичний словник*. Київ : ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2007. С. 805.
5. Шиндировський І. М. Комерційне забезпечення функціонування посередників у каналах просування продукції. *Торгівля, комерція, підприємництво: збірник наукових праць*. Львів: Львівська комерційна академія, 2015. Вип. 18. С. 67–70.
6. Погрібний С. О. Механізм та принципи регулювання договірних відносин у цивільному праві України. Київ : Правова єдність. 2009. URL : <https://www.yakaboo.ua/ua/mehanizm-ta-principi-reguljuvannja-dogovimih-vidnosin-u-civil-nomu-pravi-ukraini.html>.

7. Цвайгерт Х. Введение в сравнительное правоведение в сфере частного права. Москва : Междунар. отношения. 2000. URL: <https://nashol.biz/searchdoc/108857>.

8. Про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та накладення штрафу : рішення Антимонопольного комітету України від 29.09.2016 № 448-р. URL : <https://amcu.gov.ua/npas/rishennya-448-r-vid-29092016>.

9. Про надання дозволу на узгоджені дії : рішення Антимонопольного комітету України від 04.04.2019 № 192-р. URL : https://amcu.gov.ua/storage/app/sites/1/imported_content/5d690f053dc9f.pdf.

Надійшла до редакції 23.11.2021

References

1. Shevchenko, V .V. (2013) Sutnist' pryntsypu svobody dohovoru ta yoho znachennya u zemel'nomu pravi Ukrayiny [The essence of the principle of freedom of contract and its importance in the land law of Ukraine]. *Vcheni zapysky Tavriys'koho natsional'noho universytetu im. V. I. Vernad's'koho. Seriya «Yurydychni nauky»*. Vol. 26 (65). № 2-1. Part 1, pp. 445–451. [in Ukr.].

2. Tsyvil'ne pravo Ukrayiny. Zahal'na chastyna [Civil law of Ukraine. General part] : Pidruch. 3-tye vyd., pererob. i dop. Kyiv : Yurinkom Inter, 2010. 976 p. [in Ukr.].

3. Luts', A. V. (2015) Svoboda dohovoru v tsyvil'nomu pravi Ukrayiny [Freedom of contract in the civil law of Ukraine] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.03 / L'viv's'kyy natsional'nyy un-t im. Ivana Franka. L'viv, 166 p. [in Ukr].

4. Batanov, O. V. (2007) Svoboda [Freedom]. *Velykyy entsyklopedychnyy slovnyk*. Kyiv : TOV «Vydavnytstvo «Yurydychna dumka», p. 805. [in Ukr.].

5. Shyndyrov's'kyy, I. M. (2015) Komertsiyne zabezpechennya funktsionuvannya poserednykiv u kanalakh prosuvannya produktsiyi [Commercial support for the functioning of intermediaries in product promotion channels]. *Torhivlya, komertsiya, pidpryyemnytstvo: zbirnyk naukovykh prats'*. L'viv: L'viv's'ka komertsiyana akademiya, issue 18, pp. 67–70. [in Ukr.].

6. Pohribnyy, S. O. (2009) Mekhanizm ta pryntsypy rehulyuvannya dohovirnykh vidnosyn u tsyvil'nomu pravi Ukrayiny [Mechanism and principles of regulation of contractual relations in the civil law of Ukraine]. Kyiv : Pravova yednist'. URL : <https://www.yakaboo.ua/ua/mehanizm-ta-principi-reguljuvannja-dogovirnih-vidnosin-u-civil-nomu-pravi-ukraini.html>. [in Ukr.].

7. Tsvaygert, Kh. (2000) Vvedeniye v sravnitel'noye pravovedeniye v sfere chastogo prava [Introduction to comparative jurisprudence in the sphere of common law]. Moscow : Mezhdunar. otноsheniya. URL : <https://nashol.biz/searchdoc/108857>. [in Russ.].

8. Pro porushennya zakonodavstva pro zakhyst ekonomichnoyi konkurentsiyi ta nakladennya shtrafu [On the violation of the legislation on the protection of economic competition and the imposition of a fine] : rishennya Antymonopol'noho komitetu Ukrayiny vid 29.09.2016 № 448-r. URL : <https://amcu.gov.ua/npas/rishennya-448-r-vid-29092016>. [in Ukr.].

9. Pro nadannya dozvolu na uzgodzheni diyi [On permission for concerted actions] : rishennya Antymonopol'noho komitetu Ukrayiny vid 04.04.2019 № 192-r. URL : https://amcu.gov.ua/storage/app/sites/1/imported_content/5d690f053dc9f.pdf. [in Ukr.].

ABSTRACT

Krystyna Rezvorovych, Kateryna Kravchyk. Principle of freedom of contract. The article deals with content and essence of principle of freedom of contract. The authors have studied its legislative fixing and practical use. We analyze the notion of «freedom» as a legal and philosophical category. Comprehensively examining the content of the principle of freedom of contract. It is shown that the content of this principle is manifested, in particular, individual liberty: free to enter into contractual relations, to choose the counterparty, to determine the structure and type of contractual relation. Argued that the principle of freedom of contract is now not just separate principles of civil law – it is something more voluminous in its content, this is part of the implementation of the principle of subjective civil rights as autonomy and freedom of contract.

The article explores the content of the concept of “principle” as a philosophical and legal category, which contributed to an in-depth study of the content of the principle of freedom of contract in civil law. The latter is characterized by the following elements: independent, free choice of participants (parties) to the contract, which does not provide for the necessity or facts of coercion to conclude contracts with other entities beyond their own will; the absence of an obligation to choose a specific type of contract stipulated by law, it is important that the actions of the subjects, the document itself and the procedure for its conclusion do not contradict the current legal norms; the possibility of providing for various conditions in the contract, which together determine its content; the ability to change the terms of the contract at any time before its immediate execution. It has been established that the principle of freedom of contract has a limited effect in the field of contract law, in particular when concluding public contracts: firstly, there is no opportunity to choose the side of the contract on your own, because the party (entrepreneur) is obligated to provide goods or services under this contract to everyone who she will turn; secondly, one of the parties to the contract – the entrepreneur cannot, at his discretion, change the terms of the contract, since they must be the same for all consumers of goods or services; thirdly, the very fact of depriving one of the parties of the opportunity to refuse to conclude a contract partially contradicts the substantial essence of the principle of freedom of contract and its purpose. It is concluded that the

provisions of civil law that reveal the essence of the principle of freedom of contract do not correspond to modern realities in the field of concluding a number of contracts, in particular a public contract, as it provides for the unconditional implementation of this principle in conjunction with the recommendation to take into account the norms of civil law and generally accepted rules. That is, a person is not obliged to comply with the rules and regulations, since they are advisory in nature, which is unreasonable, because compliance with the rule of law is an obligation, not a right. According to the identified problem in order to solve it, the author proposed to amend the current civil law.

Keywords: *freedom of contract, principle, parties, civil law.*

УДК 3.075.2:3

DOI: 10.31733/2078-3566-2022-2-74-79

Andriy ANDREEV®

PhD in Law

(Dnipropetrovsk State University
of Internal Affairs, Dnipro city, Ukraine)

THE HIGH ANTI-CORRUPTION COURT OF UKRAINE IN THE MECHANISM OF ANTI-CORRUPTION: ADMINISTRATIVE AND LEGAL ASPECTS

Андрій Андрєєв. ВИЩИЙ АНТИКОРУПЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ У МЕХАНІЗМІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ. У статті розкрито місце Вищого антикорупційного суду України у протидії корупції з метою розробки пропозицій щодо його діяльності.

Головним кроком для проведення антикорупційної політики було створення ефективної системи антикорупційного правосуддя, зокрема, створення відповідної інституції – антикорупційного суду. Антикорупційні суди як інститут зарекомендували себе з позитивного боку по всьому світі. Закордонний досвід свідчить, що така інституція переважно є одним з найефективніших засобів у боротьбі з корупційними правопорушеннями.

Практика функціонування ВАКС має позитивну динаміку розгляду антикорупційних справ, що підтверджується низьким рівнем порушень процесуальних норм у професійній діяльності суддів під час розгляду справ та ухвалення відповідних рішень. Водночас ефективність роботи ВАКС у контексті запобігання корупції в органах публічної влади залежить від зовнішніх чинників, тому одним з основних завдань громадянського суспільства сьогодні є підтримка незалежності Суду та унеможливлення спроб тиску на суддів з боку осіб, які підозрюються чи обвинувачуються у вчиненні корупційних правопорушень.

Без наукової уваги досі залишається цілий пласт питань, які розкривають соціальне призначення ВАКС поза межами судової гілки влади, насамперед, в антикорупційному механізмі, невід'ємним елементом якого на сьогодні він є. В цьому ми вбачаємо потенційні напрями подальших досліджень.

Ключові слова: *корупція, антикорупційна діяльність, Вищий антикорупційний суд України, верховенство права, суб'єкти протидії корупції.*

Relevance of the study. Corruption as a social phenomenon is a significant threat to the rule of law, and democratic development of the state increases instability in society, levels social justice, and hinders the implementation of necessary reforms in the country. Corruption destroys good governance and is a nationwide problem.

One of the complex problems that prevented Ukraine from overcoming corruption was the low institutional capacity and the lack of a system of particular institutions in anti-corruption. After the Revolution of Dignity, such a system was created, but creating a unique anti-corruption judiciary was problematic and complicated.

Recent publications review. The issue of the creation and functioning of anti-corruption institutions and, in particular, the High Anti-Corruption Court of Ukraine was comprehended in the works of domestic scholars- administrators. Among them: D. Aminov, O. Bezpalova, Y. Busol, V. Gapotiy, O. Kosytsia, O. Lemak, D. Maletov, M. Melnyk,

© А. Андрєєв, 2021

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-3137-975X>

didandrey1981@gmail.com